

Biežāk uzdotie jautājumi par pedagogu darba samaksas pilnveidi

1. Kāpēc notiek darbs pie finansējuma aprēķina pedagogu darba samaksai pilnveides (jauna modeļa izveides)?

Ministru kabinets 2020. gada 20. oktobrī izskatīja informatīvo ziņojumu "Par kvalitatīvas vispārējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem" (pieejams [šeit](#)), kur cita starpā uzdeva Izglītības un zinātnes ministrijai izveidot starpinstitucionālo darba grupu, kuras uzdevums pilnveidot pedagogu darba samaksas finansēšanas modeli. Darba grupa strādā kopš 25.oktobra, kad tā sanāca uz savu pirmo sēdi. Līdz šim izveidoti pamatprincipi finansējuma aprēķina veikšanai, ņemot vērā mācību plānu un klases lielumu, t.i. viena skolēna finansējuma principa nomainībai uz, piemēram, "klases groza" principu. Šobrīd iepazīstinām nozari ar šāda aprēķina modeļa pamatprincipiem. Modeļa izstrāde ir tikai sākuma stadijā, jo izstrādāts un sabiedrība iepazīstināta tikai ar finansējuma aprēķina pedagogu darba samaksai pamatkonceptu, kas balstās uz mācību plāna finansējumu klasei. Darba grupa pēc katras tikšanās reizes papildina Izglītības un zinātnes ministrijas vietni ar aktuālajiem darba materiāliem (pieejami [šeit](#)).

2. Kad jaunā finanšu aprēķināšanas kārtība tiks ieviesta?

Jaunu finansēšanas modeli plānots ieviest **2022./2023.mācību gadā**.

3. Kādus modeļa "nauda seko skolēnam" riskus plānots mazināt? Kas esošajā pieejā ir tas, kas jāmaina?

Esošais finansējuma pedagogu darba samaksai aprēķins (MK 447.noteikumi)	Jaunā finansējuma pedagogu darba samaksai aprēķina pamatprincipi
Finansējumu mācību plānam aprēķina par pamatu ņemot normēto skolēnu skaitu skolā, kas veidojas reālajam skolēnu skaitam piemērojot programmu koeficientus (kopumā 15 programmu koeficienti). Risks: <i>Skolēnu skaita nelielas izmaiņas tieši ietekmē finansējuma apjomu.</i>	Finansējumu mācību plānam aprēķina, par pamatu ņemot normētās klases lielumu. Tiek veidoti trīs pamata "klases grozi" jeb apmaksāto stundu skaits mācību plāna īstenošanai mazai klasei (8-11 skolēni), vidējai klasei (12-20 skolēni) un lielai klasei (vairāk par 21 skolēnu). Ieguvums: <i>Skolēnu skaita nelielas izmaiņas neietekmē finansējuma apjomu. Tiek mazināts risks veidot lielas klases: sākumskolā lielākas par 20 skolēniem, vidusskolā lielākas par 25 skolēniem.</i>
Skolēniem, kas apgūst speciālās izglītības programmas speciālajās klasēs vai iekļaujoši, tiek piemēroti papildu koeficienti, kas palielina kopējo skolas finansējumu. Risks: <i>Finansējums tiek izmantots skolotāju algas likmes paaugstināšanai, nevis atbalsta sniegšanai skolēniem.</i>	Tiek veidoti "speciālās klases grozs" un "iekļaujošās klases grozs", kurā paredzēts finansējums pedagoga palīga vai speciālā pedagoga darba samaksai. Ieguvums: <i>Mērķēts finansējums atbalsta pasākumu nodrošināšanai.</i>
Aprēķina papildu finansējumu ne mazāk kā 14,5% samaksai par pedagogu papildu pienākumiem, profesionālās darbības kvalitātes piemaksām pedagogiem, kuri ir ieguvuši 1., 2. un 3. kvalitātes pakāpi, kā arī pedagoga mēneša darba algas likmes palielināšanai.	Skolai tiek aprēķināts piemaksu fonds klases audzinātāja darba apmaksai, piemaksām skolotājiem, kas strādā speciālajās klasēs, nodrošina apmācību cietumā, īsteno vidējās izglītības programmu valsts ģimnāzijā, u.c.

Esošais finansējuma pedagogu darba samaksai aprēķins (MK 447.noteikumi)	Jaunā finansējuma pedagogu darba samaksai aprēķina pamatprincipi
Skolai aprēķina papildu finansējumu atbalsta personāla darba apmaksai 5,43% apmērā no finansējuma mācību plānam (psihologs, logopēds, pedagoga palīgs, u.c.) Risks: <i>Skolai aprēķinātā finansējuma ietvaros atbalsta personāla likmes ir ļoti sasmalcinātas un mazas, kas rada šķēršļus kvalificēta personāla piesaistei.</i>	Pašvaldībai aprēķina papildu finansējumu atbalsta personāla darba apmaksai (psihologs, logopēds, karjeras konsultanta, u.c.) Plānots finansējumu palielināt. Ieguvums: <i>Pašvaldībai rodas iespēja piesaistīt kvalificētus atbalsta speciālistus un koordinēt viņu darbu pašvaldībā.</i>
Skolai aprēķina papildu 15% finansējuma administrācijas darba samaksai. Riski: <i>Skolas direktoru darbā pieņem un darba pienākumus nosaka pašvaldība, bet amata algu saskaņo tikai formāli, jo finansējums ir skolas algu fondā. Vietnieku skaitu un slodžu sadali nosaka skolas direktors, nereti veidojot ļoti sadrumstalotas vietnieku slodzes, kas var neveicināt kvalitatīvu iestādes vadības procesu.</i>	Pašvaldībai aprēķina papildu finansējuma administrācijas darba samaksai. Ieguvums: <i>Pašvaldība kā skolas dibinātāja slēdz līgumu ar direktoru un nosaka amata algu, kā arī vairāk var ietekmēt skolas vadības procesu.</i>

4. Vai pilnveidotajam darba samaksas modelim ir pamatā ņemta Lietuvas vai Igaunijas pieeja?

Izglītības un zinātnes ministrijas [mājaslapā](#) pieejama gan Lietuvas kolēģu prezentācijas (latviski, anglicki) un arī mūsu priekšlikumi Latvijas modeļiem. Netiek plānots pārņemt vai "kopēt" Lietuvas pedagogu darba samaksas aprēķina modeli, jo Latvijas un Lietuvas demogrāfija un izglītības iestāžu tīkls ir atšķirīgs. Līdzīgi tiek analizēta Igaunijas pieredze un izvērtēts, vai kādu no modeļa elementiem var piemērot arī Latvijā.

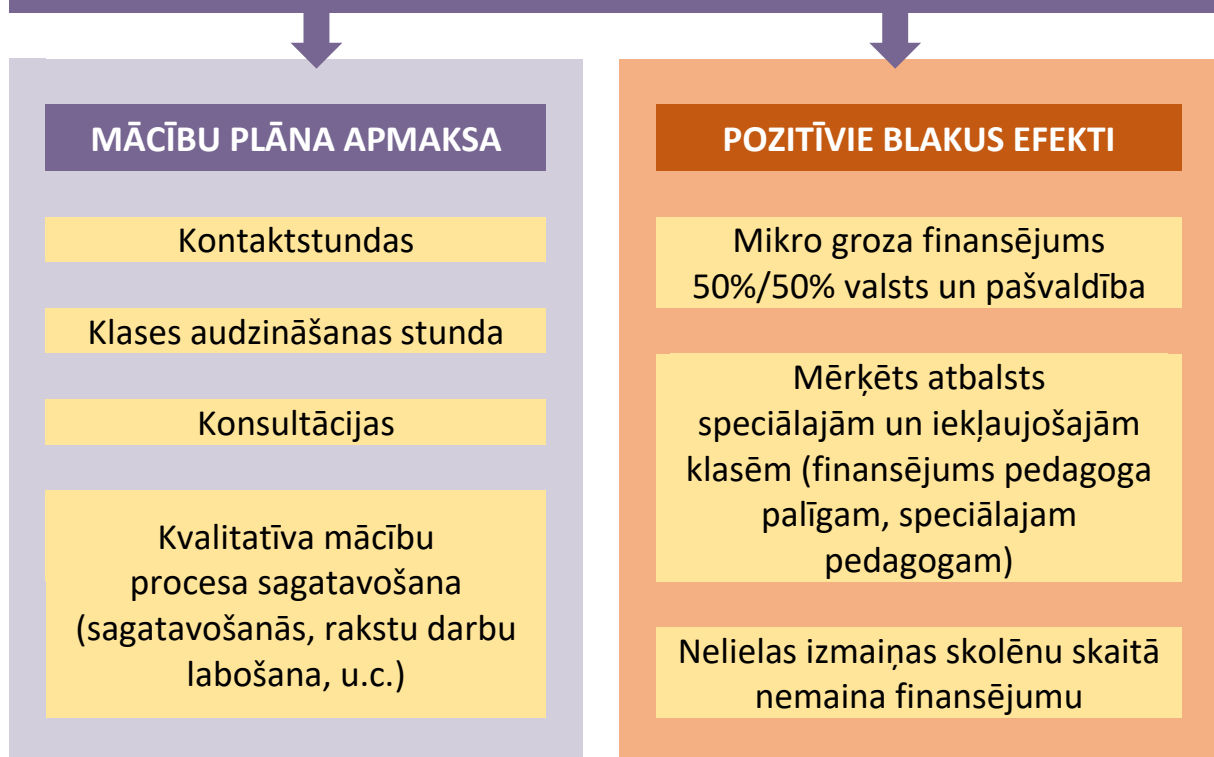
5. Kādi ir jaunā finansējuma aprēķina pamatprincipi?

Būtiskākais salīdzinājumā ar esošo aprēķina modeli - apmaksāto stundu skaits mācību plāna īstenošanai tiek aprēķināts noteiktam klases lielumam, t. i. skolēnu skaitam klasē - "klases grozs". Ir izveidoti vairāki „klases grozi” (apmaksāto skolotāja darba stundu komplekti) atkarībā no klases lieluma:

- ✓ „mazais klases grozs” (skolēnu vidējais skaits klasē 8 -11) - tikai Vispārējā izglītības likumā paredzētais mācību stundu skaits attiecīgajā klasē,
- ✓ „vidējais klases grozs” (skolēnu vidējais skaits klasē 12 - 20) - Vispārējā izglītības likumā paredzētais mācību stundu skaits attiecīgajā klasē + mācību stundas klases dalīšanai grupās atsevišķos priekšmetos vai mācību grupu veidošanai jaunā mācību satura apguvei,
- ✓ „lielais klases grozs” (skolēnu vidējais skaits klasē lielāks par 21) - Vispārējā izglītības likumā paredzētais mācību stundu skaits attiecīgajā klasē + lielāks mācību stundu skaits klases dalīšanai grupās atsevišķos priekšmetos vai mācību grupu veidošanai jaunā mācību satura apguvei + papildus mācību stundas pamatskolas klasēs, paredzot pedagoga palīgu materiāli un latviešu valodā 1. - 3. klasei.

Atsevišķi „klases grozi” tiek veidoti speciālajām klasēm, tālmācības un neklātienes programmu klasēm, iekļaujošajām klasēm, t.i. klasēm, kurās iekļauti skolēni, kas apgūst kādu no speciālās izglītības programmām.

ČETRI KLASĒS GROZI*: mikro (1-7), mazais (8-11), vidējais (12 -20) un lielais (vairāk par 21)

* iekavās norādīts skolēnu skaits

6. Vai modelī netiek aizmirsts arī par padziļinātajiem mācību kursiem?

Aprēķinot apmaksātās stundas mācību plānam vidusskolas posmā, „mazajā grozā” valsts apmaksā mācību plānu, bet pašvaldība vismaz vienu padziļināto mācību priekšmeta kursu, lai nodrošinātu skolēniem izvēli starp diviem mācību kursu komplektiem. „Vidējā grozā” valsts finansē mācību plānu + vienu padziļināto mācību priekšmetu kursu. „Lielajā grozā” papildus tiek finansēti 2 padziļināto mācību priekšmetu kursi. Vēršam uzmanību, ka šādi tiek plānots finansējuma aprēķins, bet skolas autonomija būs veidot skolēnu mācību grupas atbilstoši jaunajam mācību saturam.

7. Vai mikro klases pamatskolā (mazāk par 8 skolēni) un mazās klases vidusskolā (mazāk par 11 skolēni) plāno slēgt?

Ja klasē skolēnu skaits ir zem astoņiem skolēniem, tad valsts budžets finansē pusi no nepieciešamā finansējuma mācību plāna īstenošanai, otra puse paliek skolas dibinātāja - pašvaldības - ziņā. Stingrāki nosacījumi paredzēti arī vidusskolas gadījumā. Ja skolēnu skaits iekrīt "mazajā grozā", tad no valsts budžeta tiek saņemts finansējums tikai pamata mācību plāna nodrošināšanai, t.i. 36 stundām. Pārējās 6 stundas jāsedz pašvaldībai, ja tā vēlas paturēt šādu nelielu vidusskolas klasi.

8. Kā tiks apmaksāts klases audzinātāja darbs?

Klases audzināšanas stunda ir iekļauta mācību plānā kā viena stunda, pārējā klases audzinātāja darba samaksa paredzēta no piemaksu fonda, kas skolai tiks aprēķināts līdzīgi kā šobrīd aprēķina finansējumu papildpienākumu veikšanai.

9. Vai būs norādīts, kurus priekšmetus paredzēts dalīt grupās?

Nē, aprēķinot finansējumu skolai, tiks palielināts apmaksāto stundu skaits, bet netiks norādīts, kuru priekšmetu mācīšanai jādala skolēni grupās. Tas nodrošinās skolas autonomiju, īstenojot jauno izglītības saturu, veidot dažādas skolēnu apmācības grupas.

10. Vai aprēķinātajam klašu komplektu skaitam un klašu lielumiem, t.i. skolēnu skaitam klasē, jāsakrīt ar reālo klašu komplektu skaitu un skolēnu skaitu klasē?

Nē. Aprēķinātie klašu komplekti, jeb „normētie klašu komplekti” tiks izmantoti tikai finanšu aprēķinam.

11. Ko ietver kvalitatīva mācību procesa sagatavošanas laiks?

Kvalitatīva mācību procesa sagatavošanas laiks ietver apmaksātu laiku mācību procesa sagatavošanai, rakstu darbu labošanai, atgriezeniskās saites sniegšanai, skolotāju savstarpējai sadarbībai u.c. citus ar izglītības iestādes attīstību saistītus pienākumus.

12. Ko nozīmē priekšlikums par pāreju uz pedagoga darba slodzi 40 stundu darba nedēļu?

Jaunā finansējuma aprēķina pedagogu darba samaksai modeļa ietvaros tiek izskatīts priekšlikums vienādot visu pedagogu nedēļas darba slodzi, nosakot to 40 darba stundas. 2021. gada janvāra sākumā pedagogu slodzes maiņas jautājumi tika diskutēti gan Izglītības un zinātnes ministrijas rīkotajos vebināros, gan izskatīti starpinstitucionālās darba grupas sanāksmē 2021. gada 14. janvārī, pēc kuras publicēts šis apraksts par šo priekšlikumu (pieejams [šeit](#)). Vienlaikus akcentējam, ka, pārejot uz pedagoga darba slodzi 40 stundu darba nedēļu, valsts noteikto **zemāko darba algas likmi paredzēts proporcionāli palielināt**, t. i. ja 2020./2021.m.g. zemākā algas likme par 30 darba stundām nedēļā ir 790 euro, tad par 40 darba stundām nedēļā tā būtu 1054 euro. Tas nozīmē, ka šādām izmaiņām nav ietekmes uz reālo skolotāja darba samaksu. Darba grupā turpinās darbs un diskusijas pie tā, kādā veidā pedagoga slodzē sadalās kontaktstundu, konsultāciju un kvalitatīva mācību procesa sagatavošanas laiks.

13. Vai tiks saglabātas pedagogu kvalifikācijas piešķiršanas pakāpes?

Spēkā ir Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumi Nr. 501 „Pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas organizēšanas kārtība”, kas nosaka pedagogu profesionālās darbības vērtēšanas kārtību, ko tāpat kā līdz šim veic skolā, ja skolotājs izsaka vēlēšanos par to, lai skolotāja profesionālā darbība tiktu novērtēta. Profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas rezultātā pedagogs var iegūt kādu no trim kvalitātes pakāpēm. Atbilstoši iegūtajām pakāpēm skolā var tikt noteiktas piemaksas. Jaunā finansējuma aprēķina modeļa ietvaros nav paredzēts šo kārtību mainīt. Piemaksu finansējums iegūtajām kvalitātes pakāpēm tiks pārcēsts katras skolas piemaksu fondā.

14. Kādas tiek plānots mērķdotācijas finansējuma sadalījums jaunajā modelī starp skolu un pašvaldību?

Tiek plānots, ka uz katru konkrēto skolu aprēķina mācību plāna nodrošināšanas finansējumu un piemaksu fondus, kas paredzēti piemaksām par klases audzināšanu, darbu speciālajās klasēs, skolas piešķirtajām kvalitātes pakāpēm, u.c. un kvalitātes grozs kā papildu finansējums skolai, ja skola nodrošina kvalitatīvu izglītības procesu. Savukārt uz pašvaldību tiek aprēķināts valsts finansējums atbalsta personālam un skolu administrācijai, kuru pašvaldība sadala skolām.

15. Vai valstī būs noteikti vienoti kritēriji skolas direktoru, vadības komandas un atbalsta personāla algām?

Atbilstoši deleģējumam Izglītības likumā, valstī tāpat kā līdz šim tiks noteikta skolu direktoru zemākā algas likme atkarībā no izglītojamo skaita skolā, kā arī vietnieku, atbalsta speciālistu un citu pedagogu zemākā algas likme.

16. Kad pirmsskolas pedagogu darba stundas izmaksas tiks novienādotas ar pamatzglītības pedagogu darba stundas izmaksu?

Jaunā finansējuma pedagogu darba samaksai modeļa ietvaros tiek veidota **pakāpeniska** pirmsskolas pedagogu darba stundas izmaksas pielīdzināšana pārējo vispārējās izglītības pedagogu darba stundas izmaksai.

17. Vai tiek domāts arī par administratīvi teritoriālā iedalījuma pazīmi?

Administratīvi teritoriālā iedalījuma pazīmi ir plānots iekļaut modeļa aprēķinos. Administratīvi teritoriālā iedalījuma pazīmei tiks izmantots informatīvajā ziņojumā "Par kvalitatīvas vispārējās vidējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem" piedāvātais un Ministru kabinetā 2020. gada 20. oktobrī atbalstītais iedalījums:

1	Valstspilsētas – Rīga, Daugavpils, Liepāja, Jūrmala, Rēzekne, Valmiera, Jelgava, Jēkabpils, Ventspils, Ogre
2	Administratīvo teritoriju administratīvie centri (izņemot valstspilsētas)

3	Administratīvā teritorija ārpus administratīvā centra
4	Teritorijas pie Eiropas Savienības ārējās robežas (<i>Rekavas vidusskola, Baltinavas vidusskola, Kārsavas vidusskola, Ciblas vidusskola, Zilupes vidusskola, Salienas vidusskola, Zemgales vidusskola (Daugavpils novads)</i>)

18. Vai šobrīd norit darbs arī pie skolu tīkla sakārtošanas?

Darbs pie skolu tīkla sakārtošanas turpinās jau vairākus gadus un par to liecina arī pašvaldību pieņemtie lēmumi par izmaiņām to dibināto skolu darbībā. Ņemot vērā to, ka optimāls skolu tīkls ir būtisks priekšnosacījums arī pedagogu darba samaksas nodrošināšanai, darba grupas ietvaros tiks izvērtēti priekšlikumi vadlīnijām, ko pašvaldības varētu izmantot, pieņemot lēmumus par izmaiņām skolu tīklā, t.sk., piemēram, iekļaujot kritērijus, kas izvērtējami, lai lemtu par izglītības programmu īstenošanas vietas (filiāles) saglabāšanu pēc skolas pievienošanas citai vai likvidācijas. Pēc diskusijām darba grupā, vadlīniju priekšlikumus publicēsīm darba grupas vietnē.